

การสื่อสารในครอบครัว กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาวขวัญใจ ผลิเจริญสุข

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-682-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

52 - 58

157 160

169 - 118

T 170397 31

**FAMILY COMMUNICATION , KNOWLEDGE AND ATTITUDE TOWARD AMPHETAMINES
AMONG THE LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN BANGKOK**

MISS KWANJAI PLICHAROENSUK

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A Thesis in Partial Fulfilment of the Requirments
for the Degree of Master of Arts**

Department of Public Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-636-682-3

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ขวัญใจ ผลเจริญสุข : การสื่อสารในครอบครัว กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้าของ
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร (FAMILY COMMUNICATION ,
KNOWLEDGE AND ATTITUDE TOWARD AMPHETAMINES AMONG THE LOWER
SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN BANGKOK)

อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ. ดร.ธนวิ บุญลือ , 169 หน้า ISBN 974-636-682-3

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการสื่อสารในครอบครัว กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเปิดรับ
ข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบเปิด สื่อมวลชนที่นักเรียน
ส่วนใหญ่เปิดรับบ่อยที่สุดคือโทรทัศน์ ส่วนผลของการเปิดรับเรื่องราวเกี่ยวกับยาบ้าจากสื่อโทรทัศน์ทำให้รู้สึก
เสี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงในการลองเสพ สื่อวิทยุทำให้เกรงกลัวในอันตราย และสื่อหนังสือพิมพ์ทำให้ได้รับความรู้
ความเข้าใจ นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับยาบ้าในระดับปานกลาง และเห็นด้วยกับการต่อต้านการเสพยาบ้า เมื่อทำ
การทดสอบสมมติฐานในการวิจัยได้ผลดังนี้

1. นักเรียนที่มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวที่ต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับโทรทัศน์และ
หนังสือพิมพ์แต่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับวิทยุ โดยพบว่ารูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบเปิด มีการเปิด
รับมากกว่ารูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปิด
2. รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า
3. การเปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์และวิทยุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า
ส่วนการเปิดรับหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับยาบ้า แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อยาบ้า
4. นักเรียนหญิงและนักเรียนชาย มีความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้าไม่แตกต่างกัน
5. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 มีความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้าไม่แตกต่างกัน

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต *W. K.*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Om*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C851745 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: FAMILY COMMUNICATION, KNOWLEDGE, ATTITUDE, AMPHETAMINES
THE LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS

KWANJAI PLICHAROENSUK : FAMILY COMMUNICATION , KNOWLEDGE AND ATTITUDE
TOWARD AMPHETAMINES AMONG THE LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN BANGKOK

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. THANAWADEE BOONLUE , Ph. D. .169 pp.

ISBN 974-636-682-3

The purpose of this study is to investigate relationship between family communication and knowledge as well as attitude toward Amphetamines among the lower secondary school students in Bangkok. Factors which influence information exposure , knowledge and attitude toward amphetamines are also explored.

Findings :

1. Students' exposure to television and newspaper were not correlated significantly with family communication. Students' exposure to radio was correlated with family communication, Open Family communication can explain differences in exposure to radio.
2. Students with different family communication pattern do not have different knowledge and attitude toward Amphetamines.
3. Students' exposure to television and radio were not correlated with knowledge and attitude toward Amphetamines. Students' exposure to newspaper was correlated with knowledge but not with attitude.
4. Girls and boys do not have different knowledge and attitude toward Amphetamines
5. Students at all levels of the lower secondary education do not have different knowledge and attitude toward Amphetamines.

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

ปีการศึกษา 2639

ลายมือชื่อ นิสิต *Uw Ate*

ลายมือชื่อ อาจารย์ที่ปรึกษา *Dr. W. B.*

ลายมือชื่อ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้มีพระคุณ
หลายท่าน

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ อาจารย์ที่ปรึกษา
ดร.ปาริชาติ สถาปิตานนท์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และดร. วิเชียร เกตุสิงห์ กรรมการ
สอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์
ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ ครู/อาจารย์ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย โรงเรียนพระโขนง
วิทยาลัย โรงเรียนนวมิยวชิรธรรมสาริต โรงเรียนสิริรัตนาร และโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง ที่ได้กรุณา
ให้ความอนุเคราะห์ ความสะดวก และให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอ
ขอบพระคุณน้องๆ นักเรียนจากทั้งห้าโรงเรียนดังกล่าวข้างต้น ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบ
สอบถาม ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ต่อไปจนสำเร็จในที่สุด

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่กองบำบัดรักษา กงนิติการและพิสูจน์หลักฐาน สำนักงาน
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับยาบ้า และขอขอบพระคุณ
บรรณารักษ์และพี่ๆ เจ้าหน้าที่แห่งห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ ที่ได้ให้ความสะดวกในการค้นคว้า
ข้อมูล เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณบริษัทฯ ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานที่ให้การสนับสนุนด้านศึกษา
ทั้งนี้รวมถึงกำลังใจจากบุคคลพิเศษ เพื่อนร่วมรุ่นจากคณะครุศาสตร์ เพื่อนร่วมรุ่นจากคณะ
นิเทศศาสตร์ และบุคคลอื่นๆ ที่มีจากกล่าวนามได้ครบในที่นี้ได้

และสุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา พี่ชาย น้องสาวและน้องชาย ซึ่งเป็น
แหล่งกำลังใจที่สำคัญมากที่สุดของผู้วิจัยจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา และเป็นกำลังใจตลอดไป

ขวัญใจ ผลิเจริญสุข

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์การวิจัย	10
	ข้อจำกัดของการวิจัย	10
	สมมติฐานการวิจัย	10
	นิยามศัพท์	11
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
2	ทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
	แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารของครอบครัว	13
	แนวคิดจิตวิทยาวัยรุ่น	22
	แนวคิดการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อบุคคล	26
	แนวคิดเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติ	31
	แนวคิดเกี่ยวกับสื่อมวลชนกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	38
	ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
3	ระเบียบวิธีวิจัย	48
	ประชากรในการวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง	48
	ตัวแปรในการวิจัย	52

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
เครื่องมือในการวิจัย	54
การวัดค่าตัวแปร	54
ความเที่ยงตรง และความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ	57
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	57
การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	58
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	60
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารในครอบครัว	74
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การเปิดรับสื่อมวลชนเรื่องทั่วไปและเรื่องยาบ้า	81
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับยาบ้า	97
ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า	99
ตอนที่ 6 การวิเคราะห์ความแตกต่าง ระหว่าง รูปแบบการสื่อสาร ในครอบครัวกับการเปิดรับสื่อมวลชน ของนักเรียนมัธยม ศึกษาตอนต้น เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 1.....	102
ตอนที่ 7 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างรูปแบบการสื่อสารใน ครอบครัว กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า ของนักเรียนมัธยม ศึกษาตอนต้น เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 2	106
ตอนที่ 8 การวิเคราะห์ความแตกต่าง ระหว่าง การเปิดรับสื่อมวลชน กับ ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้น เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 3	108
ตอนที่ 9 การทดสอบความแตกต่าง ของ เพศ กับระดับความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า	109
ตอนที่ 10 การวิเคราะห์ความแตกต่าง ระหว่าง ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1, 2 และ 3 กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า	111

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	113
	สรุปผลการวิจัย	114
	อภิปรายผลผลการวิจัย	121
	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	132
	ข้อเสนอแนะทั่วไป	133
	รายการอ้างอิง	137
	ภาคผนวก	140
	ประวัติผู้วิจัย.....	169

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนคดีตามชนิดของยาเสพติด ปี พ.ศ.2530-2538.....	3
2 แสดงสถิติการจับกุมคดียาบ้าทั่วประเทศ ปี พ.ศ.2532-2538.....	4
3 แสดงสถิติการจับกุมคดียาเสพติด กทม. ปี พ.ศ.2536-2538.....	4
4 จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรในการศึกษา.....	49
5 จำนวนนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่จัดสรรในการศึกษาวิจัยในแต่ละโรงเรียน.....	50
6 จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่สุ่มจากระดับชั้น.....	51
7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	60
8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นและโรงเรียน.....	61
9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา	62
10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลำดับการเป็นบุตร.....	63
11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการพักอาศัย.....	64
12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพการสมรส ของบิดา มารดา	65
13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลักของบิดา	66
14 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลักของมารดา	67
15 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลักของญาติ	68
16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการได้รับค่าขนม ...	69
17 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	70
18 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสิ่งที่สนใจ, ชอบทำ หรืออยากเป็น	71
19 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามทางออกในการแก้ปัญหา ...	72
20 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามบุคคลที่ไว้วางใจมากที่สุด 3 อันดับ	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
21 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปิด	75
22 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบเปิด	77
23 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปล่อย	79
24 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว.....	80
25 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชน	81
26 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาเฉลี่ยต่อวันของการเปิดรับสื่อมวลชน	82
27 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้งของการเปิดรับเนื้อหาทั่วไปจากโทรทัศน์	83
28 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้งของการเปิดรับเนื้อหาทั่วไปจากวิทยุ	84
29 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้งของการเปิดรับเนื้อหาทั่วไปจากหนังสือพิมพ์	86
30 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้งในการรับชมโทรทัศน์แต่ละสถานี	87
31 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้งในการรับฟังวิทยุแต่ละคลื่น	88
32 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้งของการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
33 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่งชี้ของการเปิดรับ เนื้อหาเกี่ยวกับยาบ้าจากสื่อโทรทัศน์	90
34 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่งชี้ของการเปิดรับ เนื้อหาเกี่ยวกับยาบ้าจากสื่อวิทยุ	91
35 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่งชี้ของการเปิดรับ เนื้อหาเกี่ยวกับยาบ้าจากสื่อหนังสือพิมพ์	92
36 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความสนใจเนื้อหาเกี่ยวกับยาบ้า ที่เปิดรับจากสื่อมวลชน	93
37 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลที่เกิดจากการเปิดรับเรื่อง เกี่ยวกับยาบ้าจากโทรทัศน์	94
38 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลที่เกิดจากการเปิดรับเรื่อง เกี่ยวกับยาบ้าจากวิทยุ	95
39 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลที่เกิดจากการเปิดรับเรื่อง เกี่ยวกับยาบ้าจากหนังสือพิมพ์	96
40 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการตอบคำถามเกี่ยวกับยาบ้า	97
41 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับยาบ้า ...	98
42 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามทัศนคติเชิงบวกและเชิงลบ เกี่ยวกับยาบ้า	100
43 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับของทัศนคติในการ ต่อต้านเกี่ยวกับยาบ้า	101
44 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวกับ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง	103
45 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวกับ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากวิทยุของกลุ่มตัวอย่าง	104

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
46 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวกับพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ของกลุ่มตัวอย่าง	105
47 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวกับระดับความรู้เกี่ยวกับยาบ้า	106
48 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวกับระดับทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า	107
49 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับความรู้และทัศนคติต่อยาบ้า	108
50 ผลการทดสอบความแตกต่างของเพศกับความรู้เกี่ยวกับยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น	109
51 ผลการทดสอบความแตกต่างของเพศกับทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น	110
52 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 กับระดับความรู้เกี่ยวกับยาบ้า	111
53 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 กับระดับทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า	112
54 จำนวนและร้อยละของผู้ติดสารเสพติดในกรุงเทพฯ แยกตามเขตที่อยู่.....	140